

Despre opera literara Rascoala de Liviu Rebreanu

Publicat in prima editie in 1932, romanul are o structura echilibrata, alcatuit din doua parti cu titluri simbolice: partea intai Se misca tara! si partea a doua Focurile, cu cate sase capitole (Rasaritul, Pamanturile, Flamanzii, Luminile, Friguri, Vestitorii si Scanteia, Flacari, Focul, Sangele, Petre Petre, Apusul).

Scriitorul prezinta evenimentul in cele trei momente ale sale: starea pregatitoare a rascoa-lei, izbucnirea si reprimarea ei, intr-o constructie sferica, inchisa. Romanul incepe si se incheie cu dezbaterea problemei taranesti, in trenul de Craiova spre Bucuresti, relevand puncte de vedere diferite: Ilie Rogojinaru, arendasul mosiei Olena-Dolj, considera taranul "prost si lenes"; Simion Modreanu, director in Ministerul de Interne, riposteaza cu emfaza, considerand ca "noi toti, abso-lut toti, traim de pe urma trudei acestui taran"; Grigore Iuga considera ca pamantul e "o durere straveche care apasa sufletele ca o pacla nabusitoare"

Titu Herdelea, abia sosit la Bucuresti, e uimit de discutiile despre pamant si tarani din capitala. La fel de surprins va fi cand, la Amara, vazand mosiile boieresti, nu este dumirit unde sunt pamanturile oamenilor: "Apoi vezi. pamanturile oamenilor, asta e chestia taraneasca!... Pamanturile! Nu prea sunt, si unde au fost s-au cam spulberat..."

Rebreanu asigura romanului o formula moderna, obiectiva, de un realism zguduitor. Intreaga critica literara a remarcat extraordinara capacitate a lui Rebreanu de a crea viata. Eugen Lovinescu il socotea "cel mai mare creator epic al literaturii noastre", iar G. Calinescu considera romanele lui Rebreanu "mari poeme epice"

Viata taraneasca din Amara ocupa prim-planul partii intai, Se misca tara!, argumentand si motivand miscarile taranesti si drama ce se apropia. Naratiunea curge lent la inceput, in medii sociale diferite. Satul si orasul prezentate in planuri paralele se intalnesc pe aceeasi coordonata - problema taraneasca devenita acuta.

Legatura dintre diversele medii sociale se realizeaza prin Titu Herdelea, poetul-gazetar venit la Bucuresti si care inregistreaza opticile variate in problema taraneasca. Tehnica contrastului sustine si motiveaza evenimentele ce vor urma. Scriitorul observa, noteaza, strange cu grija elementele de viata, reactii care alcatuiesc o stare de spirit pregatitoare razmeritei.

Cu o mare siguranta a ritmului si a asamblarii elementelor care descriu acumularea maniei taranilor, Liviu Rebreanu construiește o epica de tensiune progresiva. El este astfel un mare creator de atmosfera. Circula tot felul de zvonuri in sat, intamplari marunte capata proportii neobisnuite si produc iritare, reactii violente. Discutiile aprinse ii aduna pe oameni din ce in ce mai des in batatura carciunii, unde veneau, toti, din batrani, cu toate durerile; si cei din Lespezi, si cei din Vaideei si Barlogu, din Gliganu sau Babaroaga, fara a mai pomeni pe cei din Ruginoasa care erau in Amara "ca acasa".

Vestea ca Nadina are de gand sa vanda mosia Babaroaga, arestarea invatatorului Dragos,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

acuzarea unor tarani nevinovati de catre arendasul Cosma Buruiana de furtul inventat starnesc vizibil nemulțumirea taranilor.

Partea a doua a romanului, Focurile, incepe prevestitor sub semnul focului si al sangelui.

Asa cum observa Tudor Vianu, "ceea ce aduce Rebreanu cu totul nou, in afara de putinele schitari in aceeasi directie cu Duiliu Zamfirescu, este viziunea starilor de multime si a omului ca element al grupului social."

Eroul colectiv este genial surprins in existenta sa dramatica. Evenimentele se precipita din ce in ce. Ritmul lent al primei parti a romanului devine alert in partea a doua. Scenele in care este surprinsa multimea sunt tot mai numeroase: pedepsirea tanarului Aristide, feciorul arendasului Platamonu, care necinstea fetele, este exem-plara. Asemeni tehnicii cinematografice, Rebreanu aduce in prim-planul imaginii din ce in ce mai aproape, diverse figuri de tarani, surprinse printr-o singura miscare, gest, vorba, expresie a fetei(Toader Strambu, Melentie Heru-vimu, Trifon Guju, Ignat Cercel, Leunte Orbisor, Ion Pravila.

Scriitorul descrie psihologia multimii - nehotarata, nedumerita, fara sa stie ce vrea. Mosiile Lespezi, Gliganu, Amara, Ruginoasa, Babaroaga sunt cuprinse de furia sti-hiala a taranilor, care dau foc, devasteaza. Nelinistea, spaima se raspandesc peste tot. Razbunarea taranilor este cumplita. Petre Petre o siluieste pe Nadina, Toader Strambu o va ucide.

Desfasurarea rascoalei, prin dezlantuirea focului si a furiei oarbe a oamenilor, se realizeaza panoramic, dar si in secvente cinematografice izolate, surprinse cu incetinitorul.

Autorul noteaza miscarea colectiva in care indivizii actioneaza ca un singur organism. Ei asculta tacuti si nemiscati discursul demagogic al prefectului: "sutele de fete au aceeasi expresie, pareau a fi ale aceluiasi cap, cu aceleasi ganduri si simtiri, un singur si acelasi om in infinite exemplare, ca un produs, in mare, al unei uzine uriase."

Scena navalirii multimii in curtea conacului lui Miron Iuga si omorarea acestuia e memorabila. La inceput apare in prim-planul imaginii Miron Iuga, incercand sai linisteasca pe tarani, ca din ce in ce sa devina proeminent Trifon Guju, intr-un crescendo al indraznelii, ostilitatii si provocarii. Rebreanu noteaza gesturile, vocea acestuia, atitudinea in intregul ei. De la aceste notatii individuale, scriitorul trece brusc la descrierea multimii: "miscarea multimii se involbura. Oamenii se imbulzeau val-vartej intr-o innebunire subita."

Rebreanu dovedeste o capacitate extraordinara de a reconstitui viata satului si psihologia masei taranesti.

G. Calinescu sintetizeaza trasatura definitorie a stilului lui Rebreanu, semnaland limpezimea, simplitatea si conciziunea ansamblului, maretia lui coplesitoare, rod al imbinarii desavarsite: "Frazele considerate singure sunt incolore ca apa de mare tinuta in palma, cateva sute de pagini au tonalitatea neagra-verde si urlatul marii."

Limbajul este expresiv si aluziv, de esenta populara ("viermuiau", "adulmecau", "dadeau tarcoale");

comparatiile sunt de o mare concretete: "Multimea framantata ca o balta rascolita de furtuna napraznica".

Exprimarea eliptica, intrebarile si raspunsurile monosilabice, punctele de suspensie, exclamatiile si interogatiile, toate inchid in ele un tumult de simtire omeneasca dureroasa, suferinda, incarcata de afectivitate, expresiva. Dialogul viguros surprinde complexitatea starilor sufletesti in constructii scurte.

Simplitatea, claritatea, solemnitatea stilului slujesc intentia scriitorului de obiectivare totala, de sinceritate si adevar in opera literara, conturand realismul sau rascolitor.

Prin Ion si Rascoala, romane-fresca a satului romanesc, Liviu Rebreanu este creatorul romanului social modern. Deschizator de drum, cu o intuitie moderna in sondarea starilor interioare adanci (Padurea Spanzuratilor), creator al unor tipuri diverse de roman (monografic, epopeic, psihologic) in linia marilor creatori ai literaturii universale -Balzac, Tolstoi, Zola, Liviu Rebreanu este el insusi un monument al literaturii romane, prin opera caruia intram in universalitate. El a lasat o opera nemuritoare. Triada Ion, Padurea Spanzuratilor, Rascoala raman si astazi arhetipuri, repere cu o valoare exemplara (V. Rapeanu).